

Minister Infrastruktury

Znak pisma: DGW-2.054.41.2025
Warszawa, 16 lipca 2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 9990 Poseł na Sejm RP, Pani Katarzyny Osos, w sprawie problemu zarastania jezior, przekazuję poniższe informacje.

Ministerstwo Infrastruktury wraz z podległym mu Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie (dalej PGW Wody Polskie) podejmuje liczne działania mające na celu szeroko pojętą ochronę wód. Działania te obejmują działania planistyczne, techniczne oraz nietechniczne, w tym ograniczenie zrzutów ścieków niedostatecznie oczyszczanych do wód czy ochronę przez zanieczyszczeniem azotanami ze źródeł rolniczych.

W zakresie działań uwzględnionych w Planach utrzymania wód (dalej PUW) informuję, że PGW Wody Polskie opracowuje plany w celu identyfikacji odcinków wód z potencjalnymi zagrożeniami dla swobodnego przepływu wód oraz spływu lodu, które generują ryzyko wystąpienia niekorzystnych zjawisk (podtopień, powodzi) zagrażających ludziom, ich mieniu lub infrastrukturze. W oparciu o zidentyfikowane zagrożenia w projektach dokumentów zaplanowano przyszłe ewentualne działania utrzymaniowe. Katalog działań, które mogą znaleźć się w planach utrzymania wód jest określony w art. 227 ust. 3 ustawy Prawo wodne¹. Są to:

- a) wykaszanie roślin z dna oraz brzegów śródlądowych wód powierzchniowych,
- b) usuwanie roślin pływających i korzeniących się w dnie śródlądowych wód powierzchniowych,
- c) usuwanie drzew i krzewów porastających dno oraz brzegi śródlądowych wód powierzchniowych,
- d) usuwanie ze śródlądowych wód powierzchniowych przeszkód naturalnych oraz wynikających z działalności człowieka,
- e) zasypywanie wyrw w brzegach i dnie śródlądowych wód powierzchniowych oraz ich zabudowę biologiczną,

¹ Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. prawo wodne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1087)

- f) udrażnianie śródlądowych wód powierzchniowych przez usuwanie zatorów utrudniających swobodny przepływ wód oraz usuwanie namulów i rumoszu,
- g) remont lub konserwację stanowiących własność właściciela wód: ubezpieczeń w obrębie urządzeń wodnych oraz budowli regulacyjnych,
- h) rozbiórka lub modyfikacja tam bobrowych oraz zasypywanie nor bobrów lub nor innych zwierząt w brzegach śródlądowych wód powierzchniowych.

Warto również zaznaczyć, że PGW Wody Polskie realizuje działania utrzymaniowe wód, polegające na zachowaniu stanu dna lub brzegów jezior w przypadkach ściśle określonych w art. 227 ust. 2 prawa wodnego, celem zapewnienia:

- a) ochrony przed powodzią lub usuwania skutków powodzi,
- b) spływu lodu oraz przeciwdziałania powstawaniu niekorzystnych zjawisk lodowych,
- c) warunków umożliwiających korzystanie z wód, w tym utrzymywania zwierciadła wody na poziomie umożliwiającym funkcjonowanie urządzeń wodnych, obiektów mostowych, rurociągów, linii energetycznych, linii telekomunikacyjnych oraz innych urządzeń,
- d) warunków eksploatacyjnych śródlądowych dróg wodnych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 42 ust. 4 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o żegludze śródlądowej,
- e) działania urządzeń wodnych, w szczególności ich odpowiedniego stanu technicznego i funkcjonalnego.

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez PGW Wody Polskie, przy planowaniu i wykonywaniu prac utrzymaniowych, a także przy procedowaniu nowych PUW, wykorzystywane są zalecenia wskazane w opracowaniu pn. Katalog dobrych praktyk w zakresie robót hydrotechnicznych i prac utrzymaniowych wraz z ustaleniem zasad ich wdrażania, które mają na celu zminimalizowanie możliwych negatywnych oddziaływań działań utrzymaniowych na środowisko. Zgodnie ze wskazaniami ww. publikacji, w przypadku nadmiernego zarastania wód z powodu eutrofizacji wód, prace utrzymaniowe polegające na wykaszaniu roślinności na brzegach lub usuwaniu roślinności korzeniowej się w dnie, są jedynie doraźnym rozwiązaniem problemu. Należy zastosować trwałe rozwiązania alternatywne polegające m.in. na: zapewnieniu stref buforowych wzdłuż brzegów, właściwym zarządzaniu nawożeniem w zlewni i jego kontroli, wprowadzeniu zadrzewień ograniczających nadmierne oświetlenie słoneczne.

Ww. zakresy działań wykraczają jednak poza ustawowy katalog zawarty w art. 227 ust. 3 Prawa wodnego, będący także przedmiotem PUW. Należy jednocześnie zaznaczyć, że działania związane z ograniczeniem eutrofizacji ze zlewni czy rekultywacji jezior są przedmiotem innych dokumentów, m.in. Planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy (dalej PGW).

Na potrzeby aktualnie obowiązujących PGW, przyjętych w 2023 r. dla poszczególnych jednolitych części wód powierzchniowych (dalej JCWP) zaplanowano szereg działań naprawczych ukierunkowanych na poprawę stanu wód. Zaplanowane działania

zweryfikowano pod względem możliwości likwidacji/redukcji presji znaczących, zidentyfikowanych w danej JCWP, powodujących ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych.

Dla JCWP obejmujących jeziora położone na terenie województwa lubuskiego zaplanowano blisko 400 działań naprawczych. Ich realizację przypisano wielu instytucjom regionalnym i krajowym, m.in.: Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, Zespołowi Parków Krajobrazowych Województwa Lubuskiego, lokalnym gminom i podlegającym im przedsiębiorstwom wodno-kanalizacyjnym, PGW Wody Polskie i innym.

Odnosząc się do kwestii ograniczenia zrzutów nieoczyszczonych ścieków należy zaznaczyć, że Polska przystępując do Unii Europejskiej zobowiązała się do wypełnienia do końca 2015 r. wymagań dotyczących systemów kanalizacji i oczyszczalni ścieków komunalnych, wynikających z dyrektywy Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych tzw. dyrektywy ściekowej. Podstawowym instrumentem wdrożenia postanowień dyrektywy ściekowej jest Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych (dalej KPOŚK). Celem KPOŚK, poprzez realizację ujętych w nim inwestycji, jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami. KPOŚK jest dokumentem strategicznym, w którym oszacowano potrzeby i określono działania na rzecz wyposażenia aglomeracji o równoważnej liczbie mieszkańców wynoszącej ponad 2 000, w systemy kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków komunalnych.

Należy także zauważyć, że ochrona wód powierzchniowych w tym jezior obejmuje także redukcję, zanieczyszczeń pochodzących z rolnictwa. Skutkiem nadmiernej ilości azotu trafiającego za pomocą spływu powierzchniowego do wód jest ich zanieczyszczenie i eutrofizacja, czyli proces wzbogacania zbiorników wodnych w azot i fosfor. Najbardziej podatne na eutrofizację są wody stojące, czyli wody w jeziorach oraz innych naturalnych zbiornikach wodnych. Właściwe i zrównoważone stosowanie nawozów, pozwoli na zminimalizowanie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzenia rolniczego, dzięki czemu nastąpi ograniczenie eutrofizacji wód, co pozytywnie wpłynie na zdrowie i jakość życia ludzi oraz poprawi stan środowiska naturalnego.

Od 2018 r. wszystkie podmioty prowadzące produkcję rolną, w tym działy specjalne produkcji rolnej oraz działalność, w ramach której są przechowywane i stosowane nawozy naturalne są zobowiązane do stosowania Programu działań, mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu (dalej Program azotanowy), który jest odpowiedzią na konieczność pełnego wdrożenia dyrektywy 91/676/EWG, tzw. dyrektywy azotanowej.

Wprowadzając ogólnokrajowy Program azotanowy wydłużono m.in. okres, w którym stosowanie nawozów jest zabronione, a także zwiększono wymaganą pojemność miejsc do przechowywania nawozów naturalnych. Uzupełnieniem Programu azotanowego jest Zbiór zaleceń dobrej praktyki rolniczej, opracowywany przez ministra właściwego do spraw rolnictwa, który zawiera propozycje działań do dobrowolnego stosowania.

Odnosząc się do kwestii przeciwdziałania skutkom suszy informuję, że na poziomie kraju podejmowane działania są realizowane zgodnie z Planem przeciwdziałania skutkom suszy (dalej PPSS). Ograniczenie skutków suszy zgodnie z PPSS jest prowadzone przez działania, zarówno techniczne, w tym inwestycyjne, jak i nietechniczne – takie jak kształtowanie odpowiednich postaw i edukowanie społeczeństwa. PPSS wymaga wdrażania przez współdziałanie, co oznacza, że jest prowadzone przy zaangażowaniu społeczeństwa, zwłaszcza przedstawicieli władz samorządowych, środowisk naukowych, przedsiębiorców oraz organizacji społecznych.

Warto również nadmienić, że aktualnie trwają prace w zakresie przeglądu i aktualizacji PPSS, prowadzone przez PGW Wody Polskie. Zakończenie całości prac nad aktualizacją PPSS przewidziane jest w II kwartale 2027 r.

Z poważaniem

Dokument podpisany elektronicznie przez:

z upoważnienia Ministra Infrastruktury

Przemysław Koperski

Podsekretarz Stanu